

ПРИНЦИП ПРОЗОРОСТІ УРЯДОВИХ СТРУКТУР

Як громадяни Сполучених Штатів впливають на державну політику

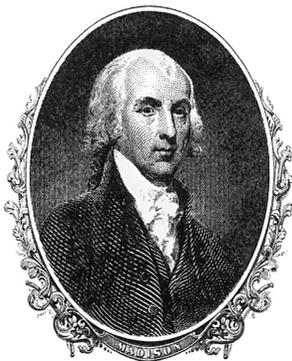
Еллен М. Кац

«Народний уряд без загальнодоступної інформації чи засобів її отримання є не чим іншим, ніж прологом до фарсу чи трагедії, або ж, імовірно, того й іншого. Знання завжди братимуть гору над неучтвом, і люди, які прагнуть бути хазяями своєї долі, мають взяти на озброєння ту силу, яку дають знання».

Джеймс Медісон, колишній Президент США, 1822 р.

Серцем американської, та й будь-якої іншої демократії є повноцінна активна участь народу в прийнятті державних рішень.

Стрижнем цієї системи є можливість притягнення звичайними громадянами державних діячів до відповідальності за їхні дії. Цей важливий демократичний процес, відомий як «прозорість», було втілено в багатьох формах. Усі ці форми дають зацікавленим громадянам змогу відкрито спостерігати за діяльністю урядових структур та не допускати, щоб вона перебувала під покривом таємності.

Принципи, що лежать в основі прозорості діяльності урядових структур, втілені у фундаментальних доктринах, якими Сполучені Штати керувалися з моменту свого утворення, включаючи Декларацію Незалежності та Конституцію. З часом сформувалась така сукуп-

ність законів, правил та прецедентів, яка забезпечила звичайним громадянам можливість одержувати інформацію про основні зустрічі державних посадових осіб, можливість вимагати і одержувати державні документи та робити свій внесок при прийнятті урядом рішень та законодавчих актів. Принципи прозорості різною мірою вкорінилися на місцевому рівні, на рівні штатів та на федеральному рівні.

У Сполучених Штатах прозорість судового процесу, що було переважно запозичено із англійського звичаєвого права, забезпечила право громадян на

публічне судочинство. Подібним чином Конгрес США впродовж свого існування надав можливість як широкому колу громадян і організацій впливати на його діяльність, так і можливість здійснювати критичний аналіз експертами, посадовими особами та громадянами під час проведення «слухань» із запропонованих законодавчих актів або важливих питань.

Окрім того, прозорість спостерігається і в роботі різноманітних «галузевих виконавчих органів» федерального уряду, які є підзвітними Президентові Сполучених Штатів Америки. Все — від харчових продуктів до автомобілів, навколишнього середовища, повсякденного життя громадян — зазнає різноманітного впливу внаслідок рішень, що приймаються цими органами. Громадяни ж отримують все більше і більше можливостей впливу на процес формування політики виконавчої влади. Деякі групи намагаються одночасно впливати на всі три гілки федеральної влади — судову, законодавчу і виконавчу.

Загалом, громадяни США можуть брати участь у політичному житті настіль-

ки, наскільки вони самі бажають. Деякі активно займаються справами, в яких вони зацікавлені, як незалежні особи або, частіше, стають учасниками об'єднань, що утворюються для обстоювання однієї чи більшої справ. Інші дуже рідко долучаються до цієї діяльності або лише висловлюють своє занепокоєння у випадках виникнення особистих проблем.

ВПУСТИТИ ПРОМІНЬ СОНЦЯ

Основний спосіб притягнення державних лідерів до відповідальності, яким можуть послуговуватися громадяни, полягає в їхній участі у виборах і виконанні ними обов'язків присяжних у суді. Але ці способи не є вичерпними. У Сполучених Штатах, а також у інших демократичних країнах громадяни можуть щоденно, а не лише у день виборів, впливати на діяльність урядових структур. Може і повинен існувати широкий спектр інших можливостей для забезпечення того, щоб виборні та призначені державні посадовці несли відповідальність перед народом.

У Сполучених Штатах, коли посадові особи вико-

навчої гілки влади збираються для спільного розв'язання урядових питань, від них часто вимагається завчасно оголошувати про проведення таких зібрань та проводити їх у спосіб, що був би відкритим для народу. Закон, що лежить в основі цієї практики, було названо «Законом сонячного світла», він набув чинності 1976 року і сприяє прийняттю кращих, більш відкритих рішень. Крім того, політика, що впливає із цього закону, сприймається як справедлива, оскільки вона враховує інтереси багатьох сторін. Подібні закони існують по всій країні на рівні окремих штатів.

У багатьох випадках громадянам дозволяється не просто брати участь у публічних зустрічах, а й давати свої зауваження під час таких зустрічей. Наприклад, перед тим як 1999 року Агентство із захисту навколишнього середовища прийняло рішення про ухвалення положення стосовно забруднення навколишнього середовища, було проведено кілька засідань у різних регіонах країни, на яких представники Агентства протягом багатьох годин вислуховували коментарі громадян. На одному із за-

сідань у Філадельфії, штат Пенсильванія, громадянин на ім'я Ренді Гестер висловив свої міркування, які, можливо, поділяло багато присутніх на цій зустрічі: «Як американець я вважаю, що одним із моїх невід'ємних прав є право голосу, і я вельми задоволений, що маю нагоду здійснити його саме сьогодні».

Найпоширенішим серед громадян способом вираження їхніх точок зору є написання листів або надсилення електронних повідомлень на ім'я виборних посадових осіб. Для членів Конгресу (сенаторів та конгресменів) отримання тисячі поштових повідомлень на день з важливих питань є звичною справою. Люди, що об'єднуються для обстоювання будь-якого питання, започатковують багато кампаній з листування. До таких груп можуть входити бізнесмени, представники духовенства або трудового колективу. Вони можуть займатися також питаннями захисту навколишнього середовища чи охорони здоров'я. Крім того, вони зустрічаються із законодавцями, щоб «лобіювати» їх особисто.

Прозорість американських урядових структур ві-

дображається також у пра-вилах, які є обов'язковими для людей, що обіймають державні посади. Згідно із законом, кандидати, які прагнуть бути обраними до Конгресу або на пост Президента, зобов'язані подати детальні звіти про рівень їхніх доходів та витрат. Від кандидатів вимагається надання інформації про всіх осіб та про всі групи, які вносять на їхній рахунок суми понад 200 доларів. Також існує закон, який обмежує суму, що може бути безпосередньо надана окремою особою кандидатіві.

Метою цих правил, в ідеалі, є обмеження впливу на політиків з боку багатих осіб та потужних груп. Подібним чином керівні особи федерального уряду зобов'язані подавати фінансові звіти після їх обрання або призначення на відповідні посади. У цих звітах вищі керівні особи повинні вказати природу і обсяг належних їм фінансових засобів, аби уникнути будь-якого конфлікту інтересів з їхньою діяльністю.

Фінансова інформація оприлюднюється у тих засобах масової інформації, які захищено від цензури уряду Першою поправкою до Конституції США.

Американці застосовують усі ці види підзвітності для того, аби свідомо скористатися своїм правом голосу. Впродовж років, завдяки новим законам та покращенню доступу до інформації, громадянам стало легше, зокрема, отримувати інформацію від органів виконавчої влади та впливати на ті їхні дії, що стосуються широких кіл населення.

ВИМОГА ПРО НАДАННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ

На підставі федерального закону, що набув чинності 1966 року, американці можуть вимагати від різноманітних органів, відділів федерального уряду та збройних сил надати їм копії певних документів, розробка яких ведеться цими органами та відділами. Після набуття чинності Закон «Про свободу інформації» став одним із найпопулярніших інформаційних важелів. Історики, журналісти, працівники освіти, приватні компанії, зацікавлені групи громадян та звичайні люди застосовували цей закон для вивчення документів, які у протилежному випадку зберігалися б як секретні. Подібні закони існують і на рівні штатів.

Упродовж років цей важливий закон допомагав громадянам оприлюднювати документи про ті події, про які американці хотіли знати більше: наприклад, про вбивство президента Джона Ф. Кеннеді у 1963 році; про трагічний нещас-

ти, на своїй веб-сторінці (www.fbi.gov).

«Закон «Про свободу інформації» забезпечує американцям вищий ступінь доступу до інформації про діяльність уряду США, — пояснює Бернард Фенстервальд III, приватний

втручання у приватне життя людини». Закон також не поширюється на документи, що належать Президентів, Віце-президентів, членам Конгресу та судовим органам, хоча багато із цих документів на практиці оприлюднюються.

ний випадок, що стався у 1986 році із космічним кораблем «Челленджер».

Нині завдяки Інтернету доступ до цієї інформації ще більше полегшився.

Багато документів публікуються в електронному вигляді групами зі спільними інтересами та урядом. Наприклад, Федеральне бюро розслідувань публікує матеріали зі справ, щодо яких часто подаються запи-

адвокат, який спеціалізується у цій галузі. — Він забезпечує поінформованість американців».

Існує кілька винятків, мета яких — забезпечити, щоб важлива інформація не потрапила до «чужих рук». Наприклад, не може бути оприлюднено жодного документу, що може поставити під загрозу національну безпеку або призвести до «необгрунтованого

Але якщо документ не підпадає під юридичні стандарти конфіденційності та таємності, «він має бути оприлюднений на вимогу народу», — зауважує Фенстервальд.

Відповідно до Закону «Про свободу інформації», органи федерального уряду можуть стягувати із заявників прийнятну оплату вартості пошуку та копіювання, хоча у деяких випадках

такі послуги безкоштовні. Особа не зобов'язана вказувати причину, з якої їй потрібен той чи інший документ, що може містити друковані та електронні матеріали, магнітні записи, географічні карти і фотографії.

із навколишнім середовищем.

Той факт, що ці групи реалізують своє право відкрито одержувати документи, може змінити досить багато. «Подання вимоги як таке може стати достатнім фактором для

ють право доступу до документів про себе, зібраних федеральним урядом, та право вимагати внесення виправлень до цих документів, якщо вони містять будь-які помилки.

Відповідно до Конституції США, американські гро-

Навіть державні службовці можуть застосовувати цей закон для забезпечення діяльності їхніх органів на етичних засадах. Наприклад, організація урядових працівників «Державні службовці за відповідальність за стан навколишнього середовища» (PEER) часто вимагає надання документів з метою виявлення потенційних правопорушень та зловживань, пов'язаних

припинення будь-чого, що відбувається завдяки тому, що про це було невідомо», — сказав Джефф Рач, виконавчий директор цієї організації.

Американці також мають захист стосовно інформації про них, яка зберігається у секретних файлах. Відповідно до іншого закону — «Про особисту таємницю», який набув чинності 1974 року, громадяни ма-

мдяни можуть реалізувати своє право на свободу слова, критикуючи офіційну політику. Наприклад, після одержання документів про захист болотистих місцевостей організація PEER склала звіт, у якому урядові було виставлено «незадовільні оцінки» з цього питання, а потім опублікувала цей звіт у засобах масової інформації та в Інтернеті.

Коли група представників уряду виголошує промови про неналежну або незаконну поведінку, їх часто називають «свистунами», оскільки вони роблять цю поведінку відомою народові. За американськими законами «свистуни» мають спеціальні права, які захищають їх від зустрічних заходів, спрямованих проти їхніх дій.

Одержані на підставі Закону «Про свободу інформації» документи часто широко розповсюджуються серед інших зацікавлених громадян. Наприклад, у м. Пенсакола, штат Флорида, група громадян одержала документи федерального уряду, які велися Інженерними військами і стосувалися впливу на навколишнє середовище запропонованого проекту побудови високоприбуткового кондомініуму на території пляжу. Тоді вони розмістили 900 сторінок інформації на будинку місцевої ради, аби їх могли прочитати інші громадяни. Це питання все ще не розв'язано, але місцева спільнота рішуче відстоює свої інтереси.

Сполучені Штати — одна із небагатьох країн, де громадяни мають законне право доступу до державної ін-

формації. До інших країн, що мають аналогічні закони, належать Австралія, Канада, Нова Зеландія, Франція та Швеція.

ІНФОРМУВАННЯ ПРО ПОТОЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

У «Федеральному реєстрі» — газеті, що випускається кожного робочого дня, американці можуть ознайомитися із правилами і положеннями, які пропонуються федеральними органами управління, перед їх прийняттям.

Федеральні органи управління зобов'язані публікувати у «Федеральному реєстрі» повідомлення з певних основних політичних питань, і, відповідно до законодавства, будь-хто може висловити зауваження щодо запропонованих політичних змін. Зазвичай такі зауваження подаються у письмовій формі, але часто існує можливість висловити свою думку засобами електронної пошти або особисто на відкритому засіданні.

У кожному повідомленні, що публікується у «Федеральному реєстрі», громадянам даються інструкції щодо того, як вони можуть подавати свої коментарі та зауваження. Термін їх подання становить від 30 до

90 днів. При цьому забороняється ігнорувати будь-які пропозиції або критику. Після опублікування остаточного варіанту будь-якого акта у «Федеральному реєстрі» органи управління повинні врахувати коментарі та зауваження, одержані від громадян, і описати зміни, які було внесено у зв'язку із цими коментарями та зауваженнями.

Окрім подання коментарів та зауважень до існуючих підзаконних актів, громадянин або організація можуть подати клопотання на захист нової політики, якої мають дотримуватися органи управління.

Багато зацікавлених громадян і організацій щодня проглядають «Федеральний реєстр» на предмет своїх інтересів. Копії видання можна отримати у громадських бібліотеках, коледжах та в Інтернеті (www.access.gpo.gov).

Вивчення ПРЕЦЕДЕНТІВ
Закон «Про свободу інформації» та видання «Федеральний реєстр» — це два важливі інструменти, що все частіше застосовуються американцями для забезпечення прозорості процесу управління. Інформація, яку вони одер-

жують із цих джерел, часто виливається у зміни державної політики.

Розглянемо, як об'єднання громадян можуть спричиняти зміни у трьох сферах повсякденного життя.

Навоколишнє середовище. Завданням Агентства із захисту навоколишнього середовища (ЕРА) є охорона здоров'я людей та безпечних для життя повітря, води і земельних угідь від забруднення. Один із його обов'язків — встановлення стандартів для обмеження обсягу забруднення атмосфери викидними газами автомобілів.

Громадяни США, котрі є членами груп із захисту навоколишнього середовища, нещодавно одержали ще одну перемогу, змінивши плани уряду щодо запобігання забрудненню повітря. «Я гадаю, що ми наробили всенародного галасу, і вважаю, що ЕРА зреагувало на нього відповідно», — заявив Френк О'Доннел, виконавчий директор "Clean Air Trust" — об'єднання організацій із захисту навоколишнього середовища.

Ця справа почалася наприкінці 90-х, коли ЕРА розпочало обговорення більш суворох правил щодо викид-

них газів автомобілів. Надійшло тисячі зауважень від виробників автомобілів, нафтових компаній, об'єднань громадян та окремих осіб.

Кілька організацій із захисту навоколишнього середовища примушували посадовців закрити «шпарину» для спортивних автомобілів, мінівенів та легких вантажівок, рівень викидних газів у яких вищий, ніж у звичайних легкових автомобілів. У 1970-х роках було вперше прийнято стандарти стосовно ККД бензину та викидних газів, і ці види транспорту було виключено із правил, які застосовувалися до автомобілів, тому що вони широко використовувалися на фермах та в будівництві. Але на 1998 рік спортивні автомобілі та легкі вантажівки становили близько половини обсягів продажу нових автомобілів, їх почали використовувати для щоденних поїздок до магазинів та для того, щоб дістатися на роботу.

На початку 1999 року ЕРА видало пропонування підзаконний акт, який запровадив більш суворі стандарти щодо забруднення повітря для всіх автомобілів. Відповідно до нових стандартів, звичайні легкові

автомобілі мають бути приведені до відповідності їм до 2004 року. Вперше правила також вимагали, щоб спортивні автомобілі та легкі вантажівки вагою менше 8500 фунтів було приведено до відповідності таким самим стандартам до 2007 року.

Протягом наступних відкритих засідань багато громадян та організацій реалізували своє право голосу. Вони стверджували, що ще суворіші стандарти допоможуть успішно боротися із забрудненням повітря. Вони змусили ЕРА внести до цього документа вантажівки вагою понад 8 500 фунтів. Окрім того, вони вимагали, щоб виробники автомобілів виконали вимоги цього рішення у більш стислі терміни.

Представники автомобільної промисловості розгорнули зовсім іншу всенародну кампанію, стверджуючи, що вони не можуть внести необхідні зміни раніше запропонованих термінів.

Наприкінці 1999 року обидві сторони одержали часткову перемогу. ЕРА оголосило, що цей документ поширюватиметься також на важчі спортивні автомобілі, але

графік внесення відповідних поправок залишиться без змін.

Податки. Як і багато інших країн, Сполучені Штати запровадили прибутковий податок з громадян. Цим податком відає орган Міністерства фінансів, який називається Державна податкова служба (IRS).

Американські платники податків мають змогу впливати на систему стягнення податків багатьма способами, включаючи особисту участь у творенні податкового законодавства. Існуючі податкові закони створюються членами Конгресу і підписуються Президентом після тривалих обговорень і зауважень з боку громадян, підприємств і груп лобістів.

Повне зібрання законів називається Внутрішнім податковим кодексом, але він є лише однією частиною сфери оподаткування. IRS видає підзаконні акти, які більш детально тлумачать закони. Вся система досить складна: на веб-сторінці IRS (www.irs.gov) вміщено близько 50 000 сторінок законів та підзаконних актів IRS.

Частина обов'язків IRS полягає у складенні податкових декларацій, які запо-

внюються громадянами, коли вони звітують про свої прибутки. Цей орган також здійснює безкоштовні публікації, в яких даються пояснення законодавства.

Навіть після прийняття податкового закону громадяни США можуть впливати на спосіб його застосування. Наприклад, 1998 року було прийнято закон, що стосувався надання допомоги особам, які розлучені та живуть окремо. Інколи вони можуть нести відповідальність за податкові борги своїх колишніх дружин або чоловіків.

Згідно з усталеною практикою, уряд запропонував надати зауваження щодо того, як найкраще впровадити цей закон. Громадська організація «Національний союз платників податків» подала пропозиції щодо способів заповнення форм та інструкцій, складених IRS для платників податків, з тим щоб зробити їх менш складними для цих «невинних дружин та чоловіків», як назвав їх Піт Сепп, спікер цієї організації.

Сепп стверджує, що коли 1999 року було випущено перероблені IRS форми для платників податків, у них було вміщено доступно викладені розділи, в яких

давалися відповіді на питання, що найчастіше порушувалися з цього приводу. IRS також додала до своєї бібліотечки нову публікацію під назвою «Звільнення від оподаткування невинних чоловіків та дружин».

Сепп зазначає, що «Національний союз платників податків» був задоволений змінами, хоча вони і не охоплювали всіх вимог цієї організації. «Але весь політичний процес полягає у досягненні компромісу та творенні прийнятних умов, а не таких, що є цілком ідеальними», — пояснює він.

Крім цього, зазначає Сепп, у майбутньому існуюватимуть можливості пропонувати подальші зміни цих форм. «Зміни часто реалізуються поступово», — додає він. Окрім складення податкових форм, IRS також збирає гроші з громадян. Це означає, що кожна повернена громадянином форма вивчається на предмет випадкових або умисних помилок у розрахунках. Кінцевим етапом цього процесу є проведення «розслідування» або перевірки певних платників податків, оскільки IRS підозрює наявність помилок або ошуканства.

Хоча остаточне рішення, яким послуговується IRS, визначаючи, хто із платників податків перевірятиметься, тримається в таємниці, громадянам було певною мірою пояснено процес вибору об'єктів перевірки. Фактично одна організація — Клірингова палата доступу до реєстру трансакцій (TRAC) — займається винятково одержанням від IRS та інших установ відомостей для забезпечення об'єктивності цієї системи.

«Справедливість є важливим складником обов'язкової реалізації права, тому що без неї можна легко втратити підтримку з боку народу, а це змусить уряд витратити все більше і більше власних коштів на заходи примусового забезпечення дотримання закону», — пояснює Сью Лонг, співдиректор TRAC, яка працює в Іракському університеті в Нью-Йорку.

Одним із заходів TRAC було подання запиту на підставі Закону «Про свободу інформації». В результаті виявилось, що платники податків у деяких регіонах країни перевіряються частіше, ніж платники податків у інших регіонах. Після оприлюднення ці важливі

дані широко обговорювались у Конгресі та в засобах масової інформації.

Це класичний приклад того, як група громадян реалізує свої юридичні права з метою забезпечення прозорості процесу управління. «Розходження, які було виявлено у даних самої служби, істотні, а вимога американського народу пояснити причини цього повністю виправдана, — зазначає п. Лонг. — IRS зобов'язана дати змістовну відповідь». Хоча остаточне рішення з цього питання все ще не прийнято, воно активно обговорюється широким загалом.

Навіть незважаючи на контроль та вплив на IRS з боку організації, аналогічних «Національному союзові платників податків» і TRAC, податкова служба нещодавно започаткувала власну програму, спрямовану на посилення участі громадян в її діяльності. По всій країні групи волонтерів, що мають назву «Комісії із захисту громадян», проводять засідання, на яких визначаються проблемні питання та даються рекомендації.

«IRS значно виграє завдяки свіжому погляду на

нашу службу очима клієнтів», — говорить комісар IRS Чарльз О. Розотті.

Харчові продукти та лікарські препарати. Управління США з питань харчових продуктів та лікарських препаратів (FDA) регулює питання, пов'язані з лікарськими препаратами, медичним устаткуванням, харчовими продуктами та косметикою з метою забезпечення їх безпеки та чистоти. Цей орган є підрозділом Міністерства охорони здоров'я та обслуговування населення.

Одним із завдань FDA є забезпечення того, щоб на споживчі товари наносилася правдива інформація. Це завдання призвело нещодавно до значної законодавчої зміни, яка зачепила майже всіх американців.

FDA вжила заходів після одержання численних скарг щодо написів на ліках, які дозволено продавати без рецепту лікаря: наприклад, аспірин та сироп від кашлю. Споживачі виявили, що тексти, вміщені на упаковках деяких із цих ліків, важко зрозуміти. Особливо важко було читати дрібний шрифт людям літнього віку.

В результаті FDA видала нове обов'язкове положення для виробників ліків.

Правила, які мають бути поступово впроваджені до 2005 року, були складені після того, як FDA вивчила більше ніж 2 000 зауважень від об'єднань громадян та представників виробничої сфери. Вони вимагали, щоб інструкції на медичних препаратах давалися великими літерами, і зобов'язали фармацевтичні компанії писати на пляшечках чітке попередження про можливі негативні наслідки від вживання відповідних препаратів.

Внаслідок тиску на FDA з боку населення попередження на етикетках можуть міститися навіть на таких простих продуктах, як легкі закуски.

В іншому випадку, коли прозорість законодавчого процесу призвела до належних змін, громадянам вдалося переконати уряд вмістити попередження на упаковці деяких видів картопляних чипсів та інших легких закусок, що містили заміник жиру під назвою «Олестра». 1996 року, після 10 років дискусій, FDA затвердила можливість використання Олестри. Це сталося після того, як було встановлено, що цей компонент безпечний для здоров'я. Багато споживачів праг-

нули купувати продукцію зі «штучним жиром», оскільки він низькокалорійний. Але деякі групи, що вели активну діяльність у сфері охорони здоров'я (включаючи представників медичної професії), заявляли під час відкритих засідань, що цю речовину слід заборонити, оскільки вона може стати причиною шлунково-кишкових розладів.

Одним із складників рішення FDA була вимога до виробників на зворотному боці всіх упаковок продуктів, що містять Олестру, вміщувати відповідне попередження. Таким чином споживачам повідомлялося, що цей продукт може спричинити спазми в ділянці живота й інші сторонні ефекти.

Рішення FDA стосовно Олестри та в інших конкретних випадках, що наведені тут, показують, як працює американська система народної політики. Громадяни мають право знати про діяльність своїх урядових структур та можуть використовувати інформацію для чинення незначного або істотного впливу на рішення, які тією чи іншою мірою стосуються їхнього життя. Народ Сполучених Штатів Америки знає, що прозо-

рість урядових структур у тому вигляді, в якому вона застосовується в реальному житті, має свої вади. Сюди належить і той факт, що надання простим громадянам права впливати на законодавчий процес може сповільнювати його та призводити до підвищення пов'язаних із ним видатків. Але, як сказав 1791 року Томас Джефферсон, один із головних авторів Конституції США: «Краще вже терпіти незручності, пов'язані з надлишком свободи, ніж незручності, пов'язані з її нестачею». Більшість американців, як і Джефферсон, вірять у те, що проливання світла на діяльність уряду варте того, аби терпіти негативні наслідки. Навзамін громадяни США одержують переваги, які дає «прозорість», спрямована на участь народних мас у демократичному процесі. □

ЯК ФЕДЕРАЛЬНІ ОРГАНИ ВЛАДИ ВПЛИВАЮТЬ НА ЖИТТЯ ГРОМАДЯН

Федеральний уряд має 14 міністерств, які, у свою чергу, мають підрозділи, що виконують спеціальні функції. Існує також понад 100 інших незалежних федеральних органів, які регулюють різноманітні аспекти життя.

Всі вони різняться за розмірами та завданнями, проте в певних випадках їхні обов'язки збігаються.

Наводимо стислий перелік деяких основних федеральних установ, де законотворча діяльність відкрита для пропозицій та зауважень громадян.

☞ **Комісія з питань захисту споживачів** — допомагає захищати населення від шкоди, що може бути завдана йому споживчими товарами.

☞ **Федеральна комісія зв'язку** — регулює теле-, радіо-, телефонний, супутниковий та кабельний зв'язок.

☞ **Федеральне агентство з надзвичайних ситуацій** — надає громадянам та місцевим органам управління допомогу, спрямовану на зменшення людських жертв та ушкодження майна під час таких стихійних лих, як урагани, землетруси та пожежі.

☞ **Федеральна торгова комісія** — забезпечує вільну та справедливу конкуренцію у торговельному секторі економіки США.

☞ **Національне управління з безпеки автомобільного руху** — встановлює та забезпечує дотримання стандартів безпеки автомобільного транспорту з метою запобігання травмам та летальним випадкам в автомобільних аваріях.

☞ **Управління з безпеки професійної діяльності та охорони здоров'я** — забезпечує захист здоров'я американських працівників на робочому місці шляхом встановлення стандартів, обов'язкових для роботодавців.

☞ **Комісія з цінних паперів та фондового ринку** — відповідає за захист населення від зловживань на фондовому та на інших фінансових ринках.

☞ **Управління з питань малого бізнесу** — надає кредити власникам підприємств та фінансову допомогу підприємствам, що постраждали від стихійних лих, включаючи урагани та повені. Забезпечує підтримку підприємствам, якими керують жінки або представники меншин. □